

Samverkan mot antibiotikaresistens

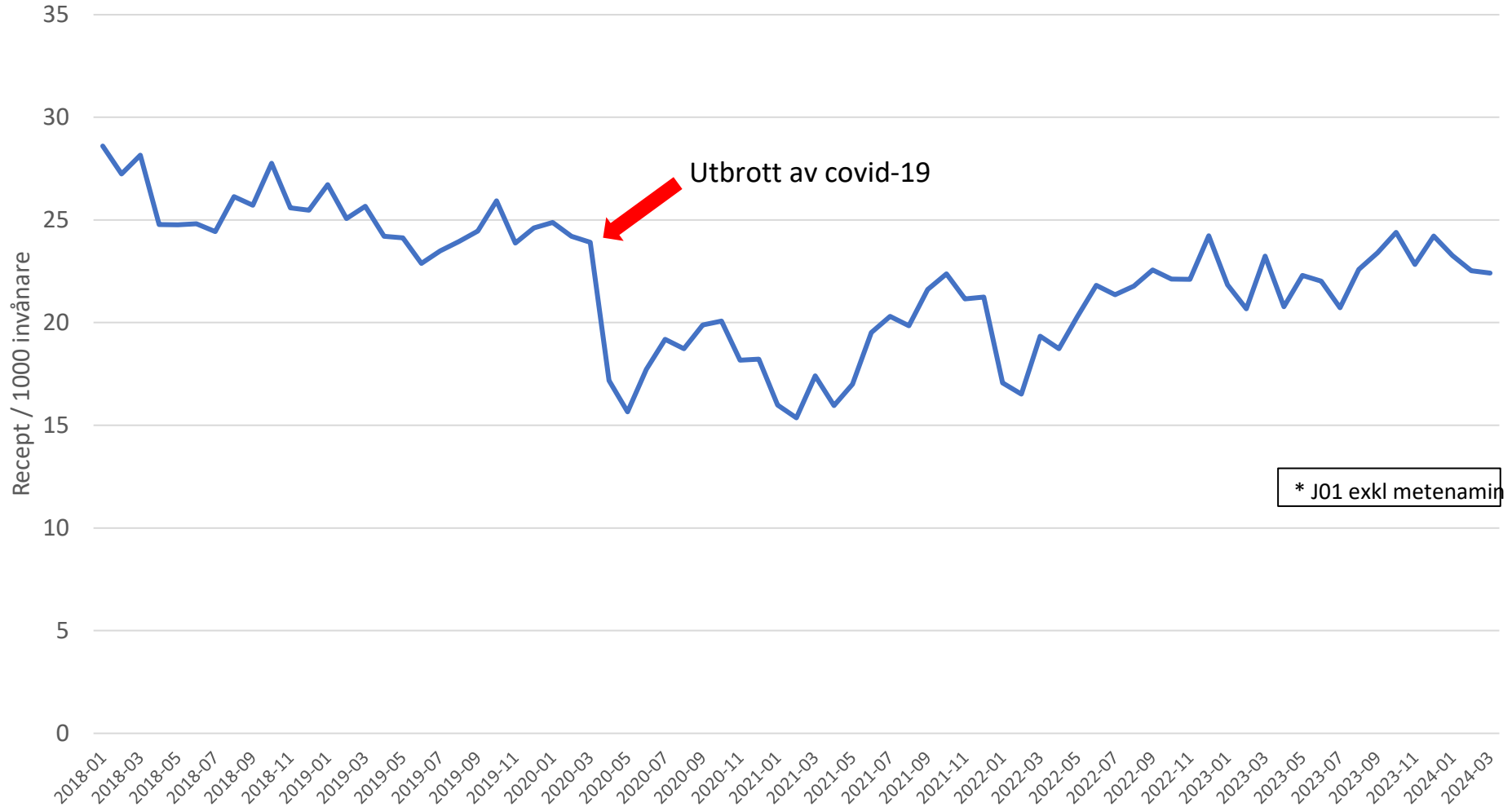
Uthämtade antibiotika i Region Stockholm

Kvartalsrapport 1 2024
Öppenvård samt sjukhus

Uthämtade antibiotikarecept* till invånare i Region Stockholm per månad

2018 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

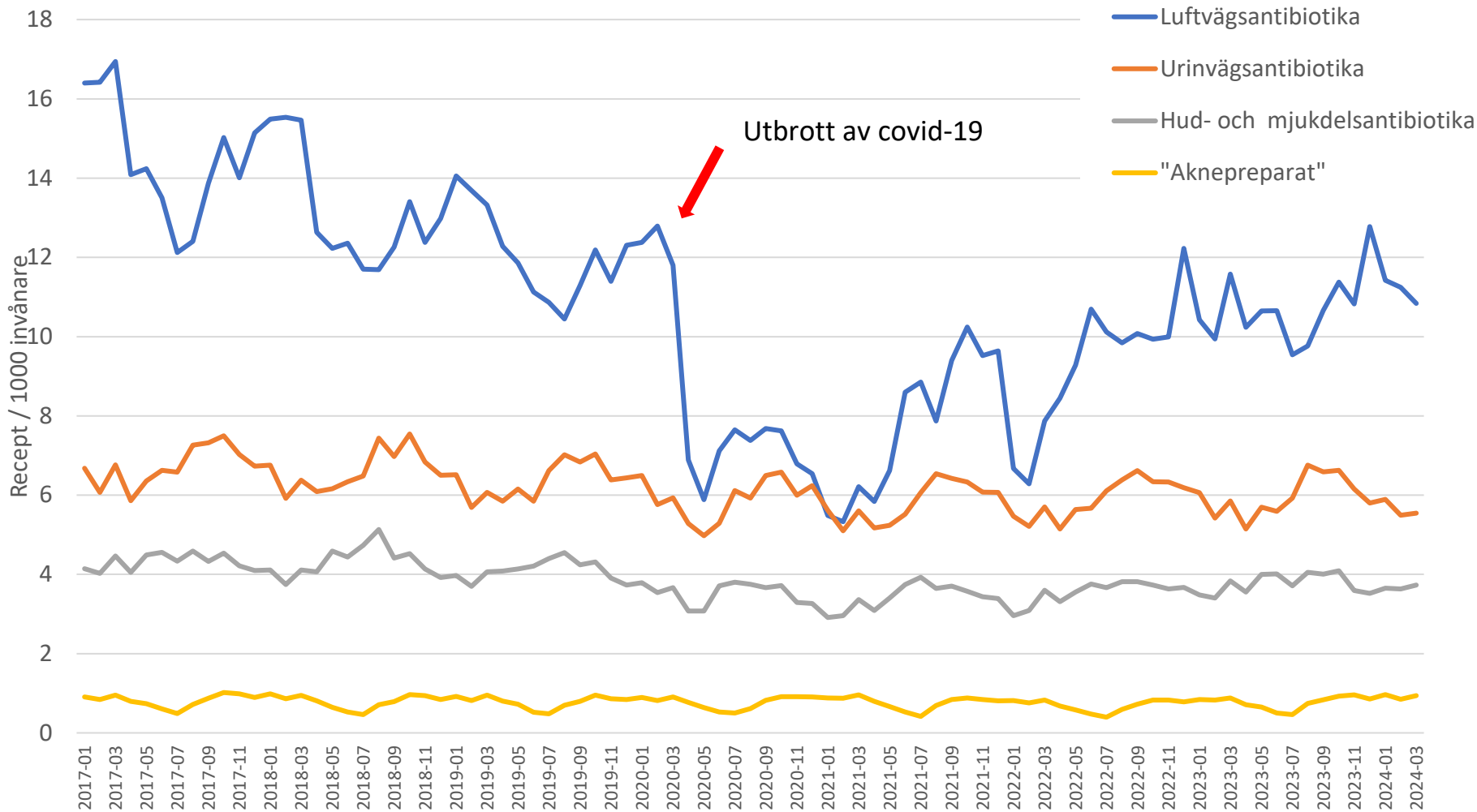

* J01 exkl metenamin

Efter pandemin med covid-19 har nivån på uthämtade antibiotikarecept ökat, men nivån är fortfarande något lägre än före pandemin. Under första kvartalet 2024 ses en ökning med 3,7 % i Region Stockholm jämfört med samma kvartal 2023.

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och månad 2017 - 2024-03 i Region Stockholm

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

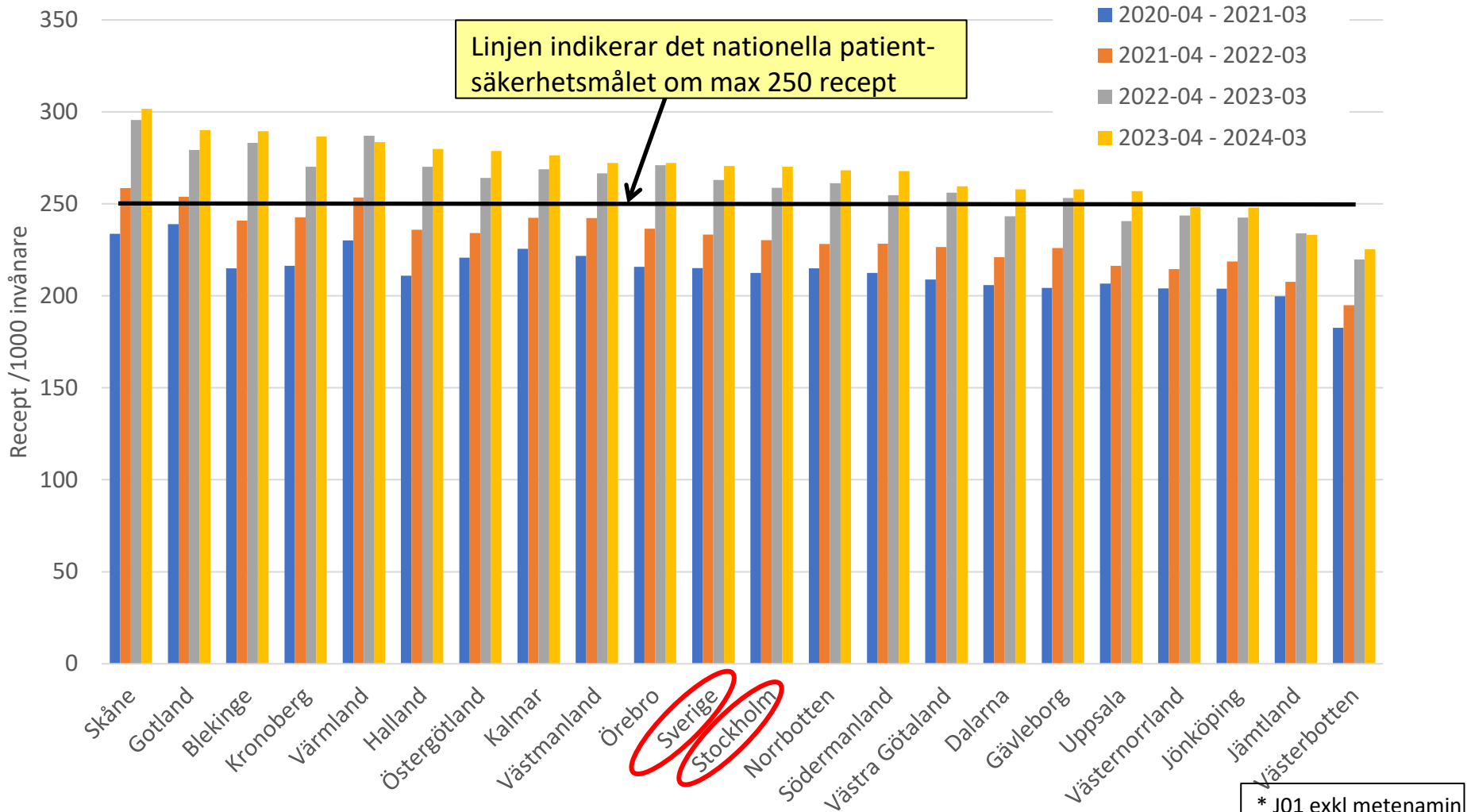

Under pandemin var det framförallt uthämtade recept på luftvägsantibiotika som minskade. Första kvartalet 2024 ökade uthämtade luftvägsantibiotika med 6,0 %, hud- och mjukdelsantibiotika med 4,0 % och aknepreparat med 9,3 % jämfört med samma kvartal 2023. För urinvägsantibiotika sågs en minskning med 1,3 % för samma period.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och region

2020-04 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

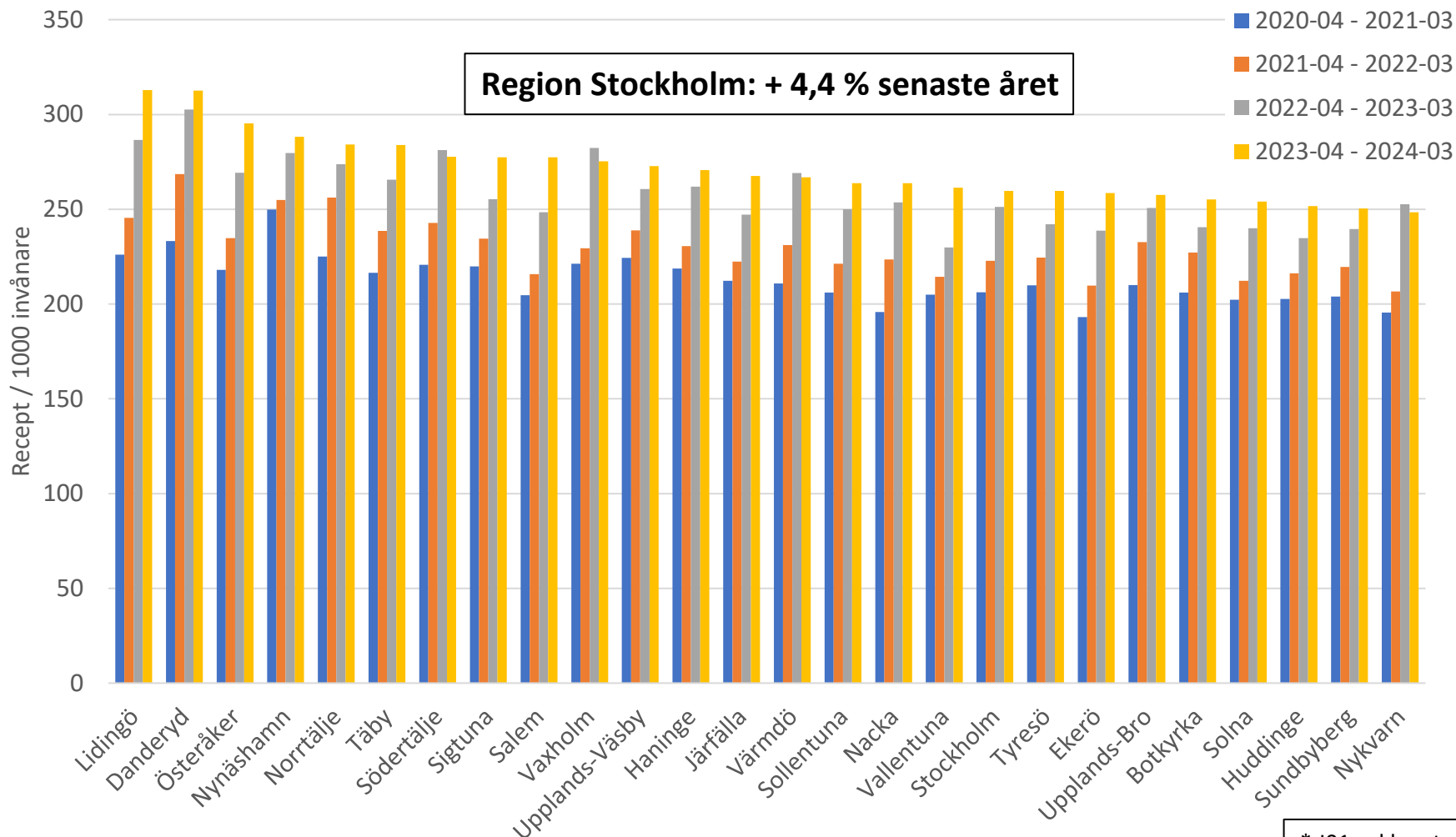
* J01 exkl metenamin

Efter pandemin med covid-19 ses en fortsatt ökning av uthämtade antibiotikarecept. För invånare i Region Stockholm ses en ökning med 3,7 % under första kvartalet 2024 jämfört med samma kvartal 2023. På nationell nivå ses en ökning med 1,5 %. Ser man på de senaste 12 månaderna ses en ökning i Stockholm med 4,4 % och 2,9 % på nationell nivå. Stockholm ligger nu på 270 uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och 12-månadersperiod. Riksnittet är 271 recept. Det är bara fyra regioner som uppnår det nationella målet om max 250 antibiotikarecept per 1000 invånare och 12-månadersperiod.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och kommun

2020-04 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

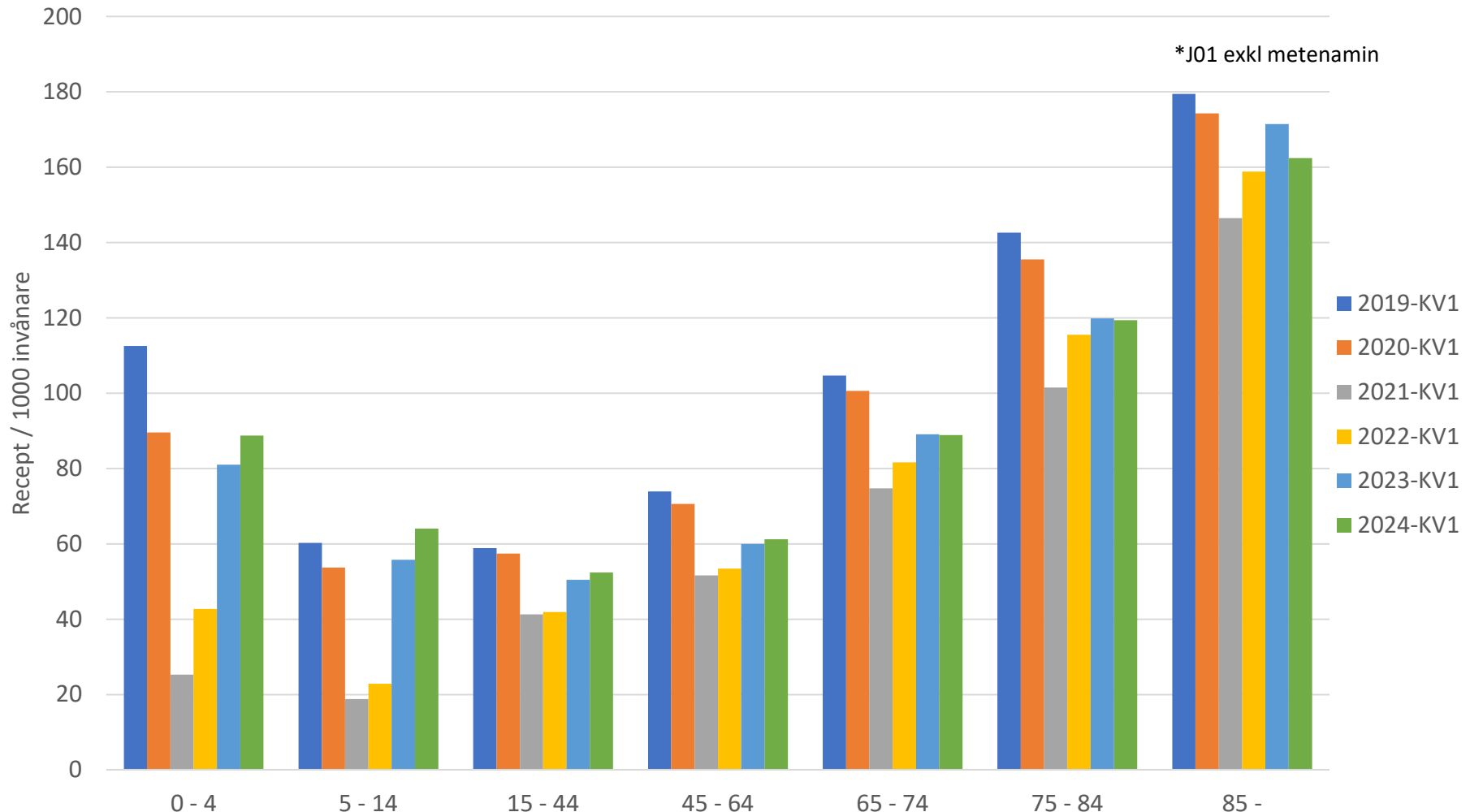

* J01 exkl metenamin

Efter pandemin med covid-19 ses en fortsatt ökning av uthämtade antibiotikarecept tillbaka till tidigare nivåer. De senaste 12 månaderna ökade uthämtade antibiotikarecept i de flesta kommunerna inom Region Stockholm. För hela regionen var ökningen under denna period 4,4 %. Mest ökade uthämtade recept i Vallentuna (+14 %) och Salem (+12%). Skillnaderna mellan olika kommuner är mindre nu än tidigare.

Uthämtade antibiotikarecept* per åldersgrupp i Region Stockholm första kvartalet 2019-2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

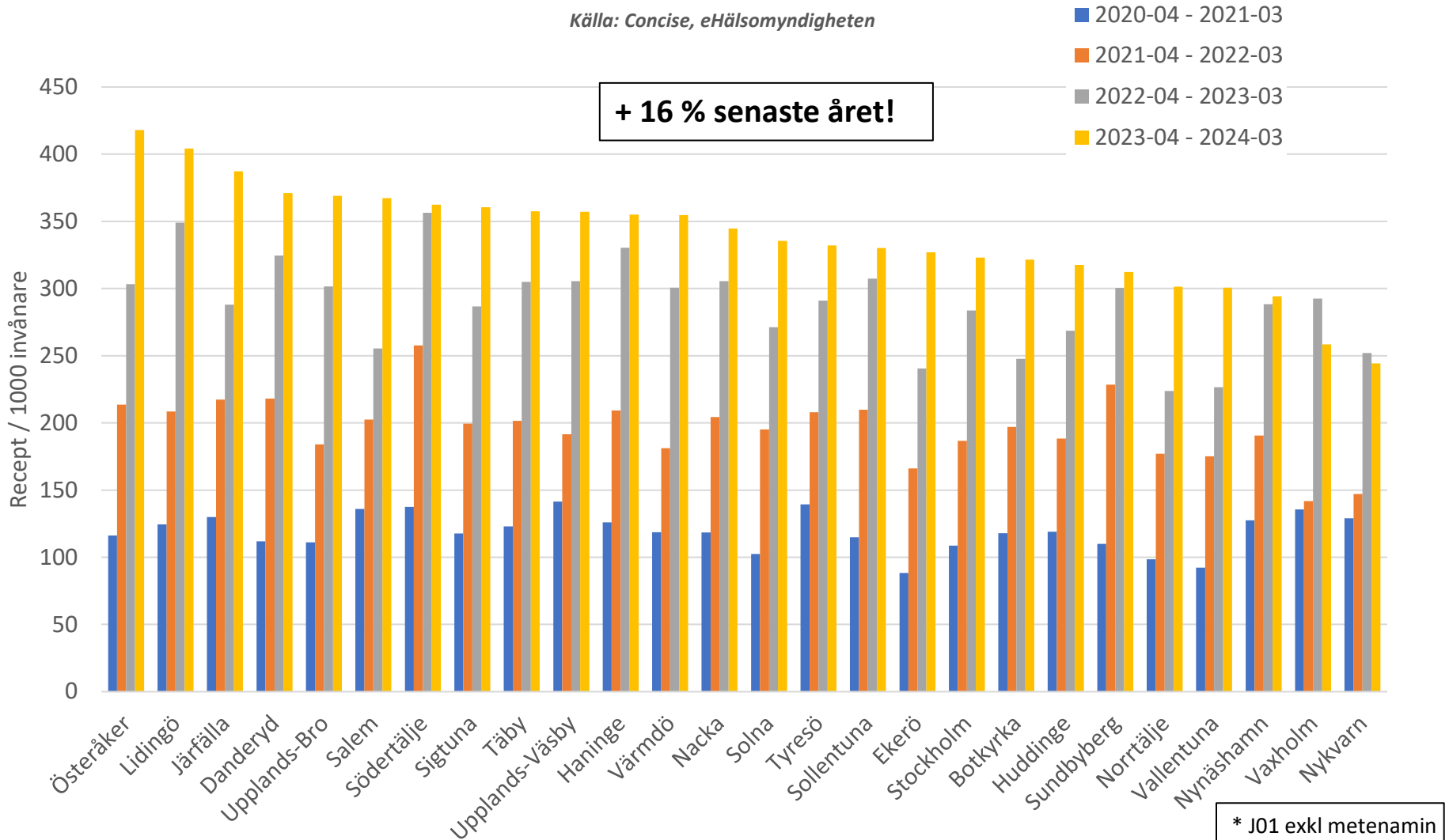

Uthämtade antibiotikarecept ökade under första kvartalet 2024 för de yngre åldersgrupperna, men minskade för de äldsta åldersgrupperna, jämfört med samma kvartal föregående år. För hela befolkningen ses en ökning av uthämtade antibiotikarecept med 3,7 % för första kvartalet 2024 jämfört med samma kvartal 2023. Totalt sett är nivåerna dock fortfarande något lägre än före pandemin. Pandemins effekt med färre uthämtade antibiotikarecept syns tydligast för barn 0-4 och 5-14 år.

Uthämtade antibiotikarecept* till barn 0-6 år i respektive kommun

2020-04 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

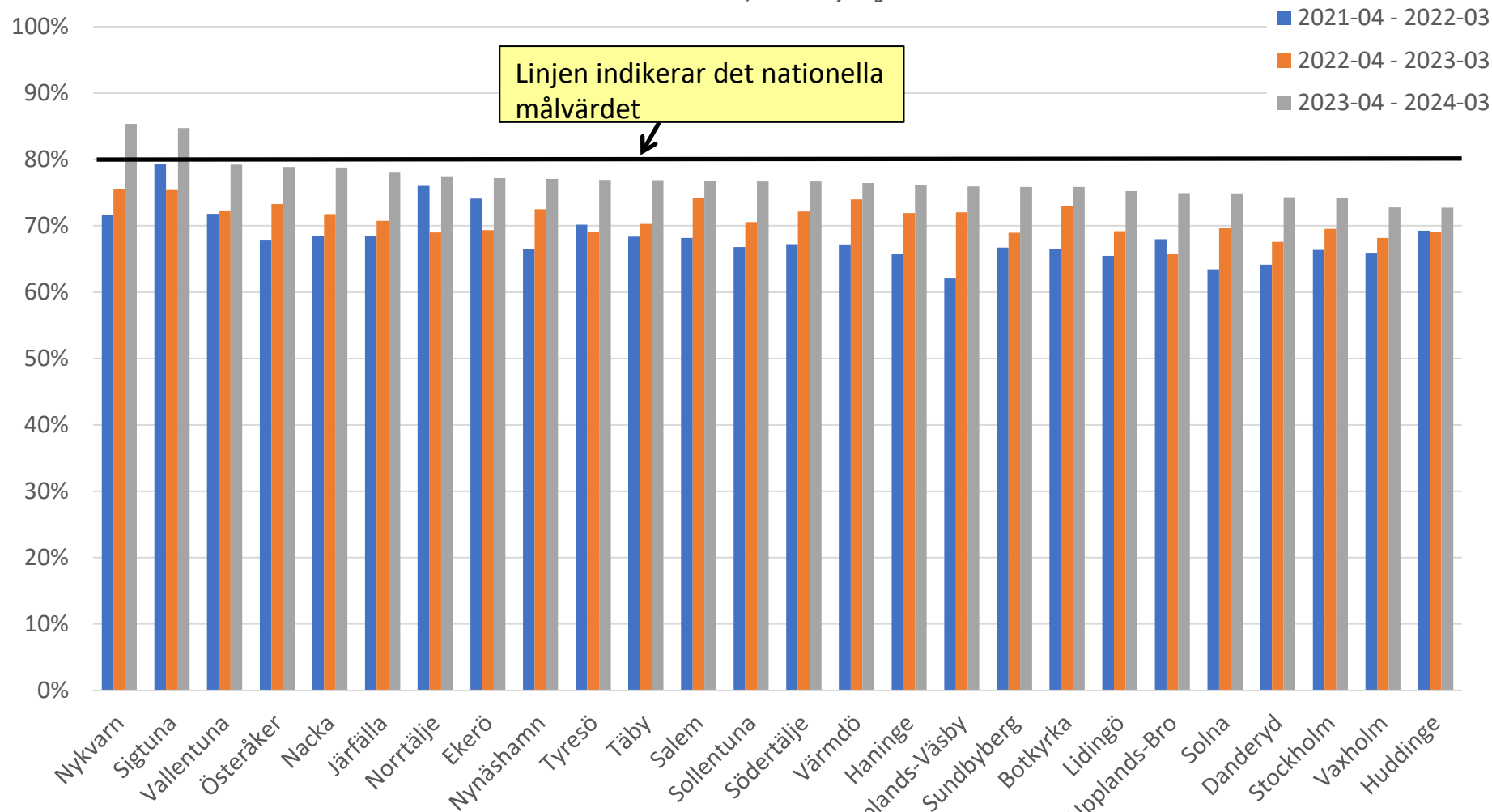
* J01 exkl metenamin

Uthämtade antibiotikarecept till barn 0-6 år ökade med 16 % de senaste 12 månaderna och nivån för barn är nu i princip på samma nivå som före pandemin. Särskilt är det luftvägsantibiotika till barn som ökat kraftigt efter pandemin. Störst ökning till barn senaste 12 månaderna sågs i Salem (+44 %) samt Norrtälje (+34 %). Det finns inga säkra medicinska förklaringar till de i vissa fall stora skillnaderna mellan olika kommuner.

Andel PcV av uthämtade luftvägsantibiotika* till barn 0-6 år per kommun

2021-04 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

*Som luftvägsantibiotika räknas PcV, amoxicillin, amoxicillin med klavulansyra, cefalosporiner och erytromycin

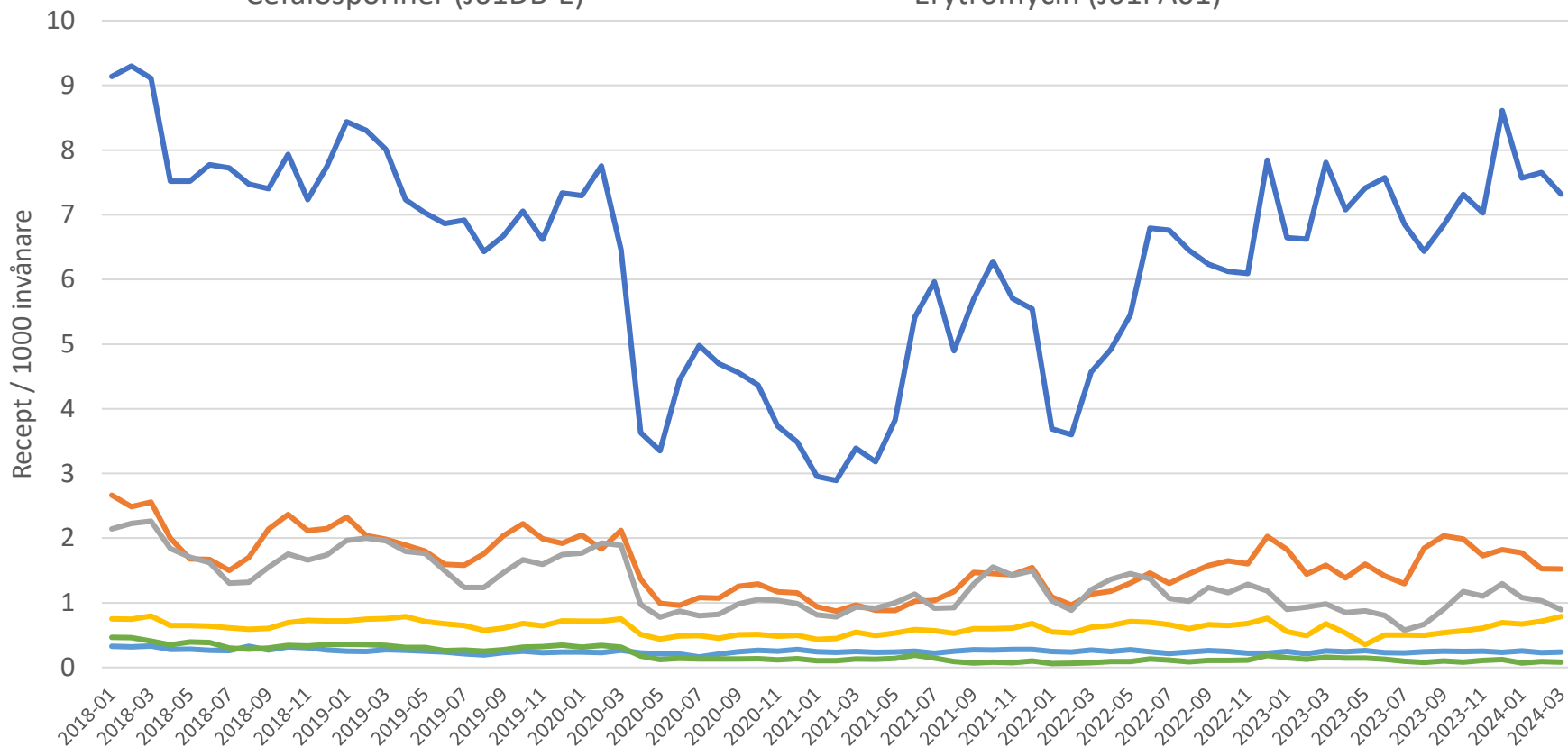
Andelen PcV av luftvägsantibiotika till barn i Region Stockholm har ökat och låg på 75,8 % de senaste 12 månaderna. Föregående period var nivån 70,5 %. Användningen av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år har ökat med 16 % de senaste 12 månaderna och det är då glädjande att andelen PcV med smalt spektrum ökat. Första kvartalet 2024 ses en ökning av luftvägsantibiotika till barn med 11 % jämfört med samma kvartal 2023.

Uthämtade luftvägsantibiotika per månad i Region Stockholm

2018 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

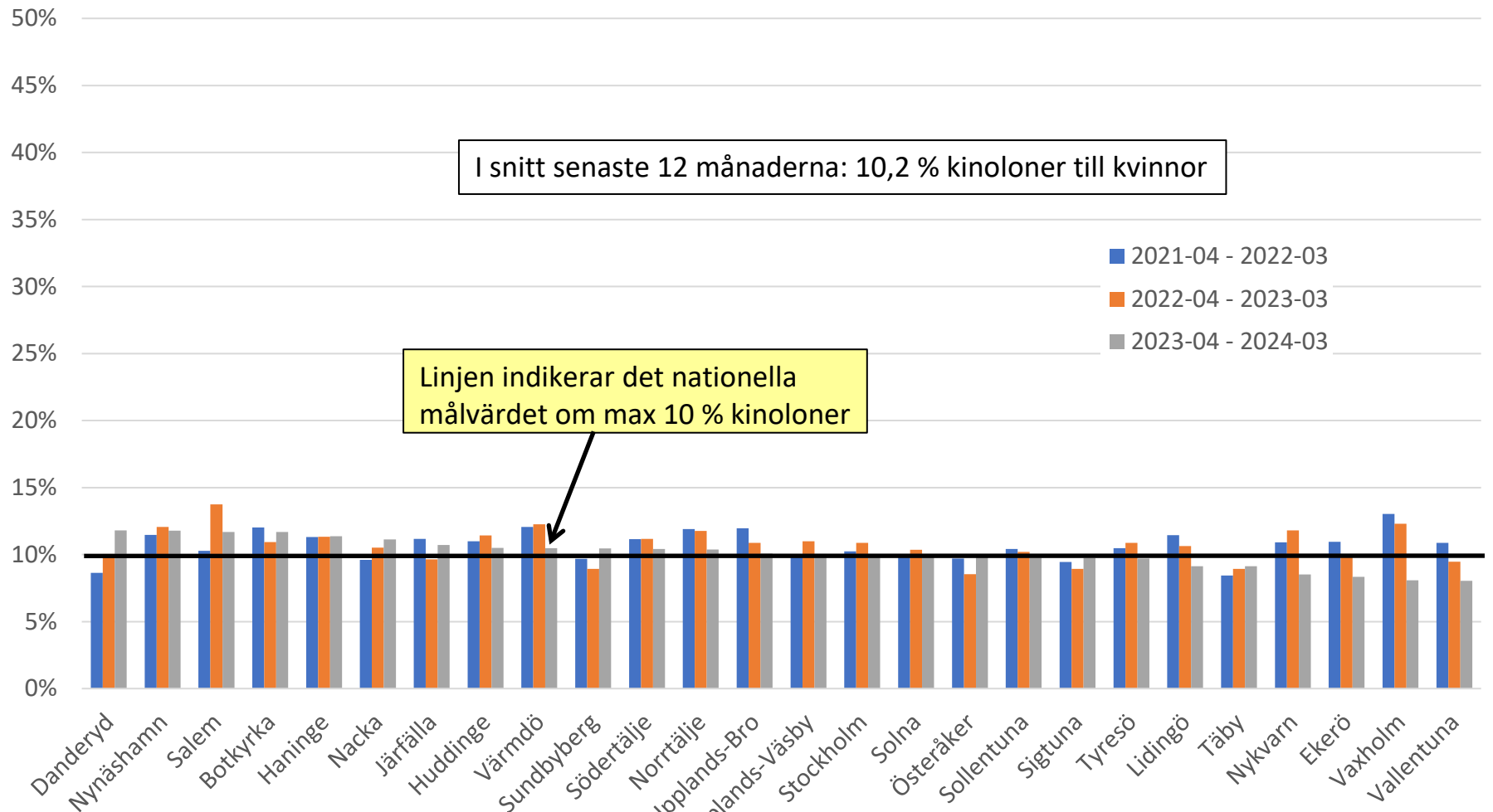
- Fenoximetylpenicillin (J01CE02)
- Amoxicillin (J01CA04)
- Cefalosporiner (J01DB-E)
- Doxycyklin (J01AA02)
- Amoxicillin och enzymhämmare (J01CR02)
- Erytromycin (J01FA01)

Uthämtade luftvägsantibiotika minskade kraftigt under pandemin och nu ses en ökning tillbaka mot tidigare nivåer. De senaste 12 månaderna ökade luftvägsantibiotika totalt med 6,7 % jämfört med föregående 12-månadersperiod. Fenoximetylpenicillin (PcV) ökade med 13 %, doxycyklin med 8,6 % och cefalosporiner med 1,6 %. Problem med restnoteringar bidrog till att amoxicillin minskade med 19 %, amoxicillin med klavulansyra med 10 % och erytromycin med 15 %.

Andel kinoloner av uthämtade urinvägsantibiotika* till kvinnor 18-79 år per kommun i Region Stockholm 2021-04 -2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

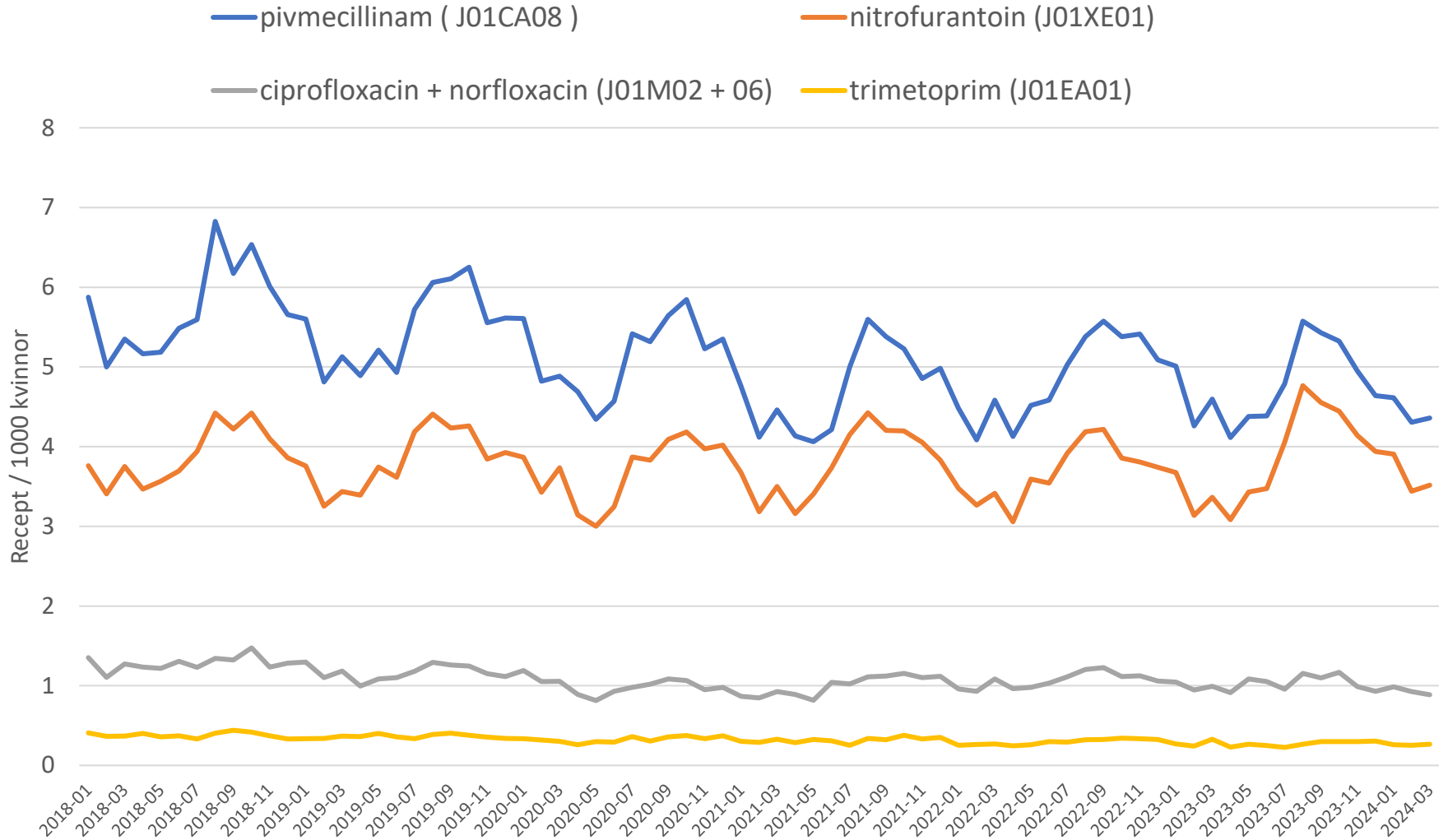

*Som urinvägsantibiotika räknas pivmecillinam, nitrofurantoin, trimetoprim samt kinolonerna ciprofloxacin och norfloxacin

Andelen kinoloner av urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år har under de senaste 12 månaderna minskat till 10,2 % jämfört med 10,7 % under föregående period. Urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år visade totalt sett oförändrad nivå senaste 12 månaderna. 11 av 26 kommuner ligger under det nationella målvärdet om max 10 % kinoloner till kvinnor. Biverkningar av kinoloner har varit i fokus internationellt och även nationellt senaste åren.

Uthämtade urinvägsantibiotika per månad till kvinnor 18-79 år i Region Stockholm 2018 - 2024-03

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år visade oförändrad nivå de senaste 12 månaderna jämfört med föregående period. För de enskilda substanserna minskade pivmecillinam med 3,3 % och nitrofurantoin ökade med 6,4 %. Båda är likvärdiga förstahandspreparat. Ciprofloxacin (norfloxacin numera avregistrerat i Sverige) minskade med 4,8 % och trimetoprim minskade med 9,9 % de senaste 12 månaderna.

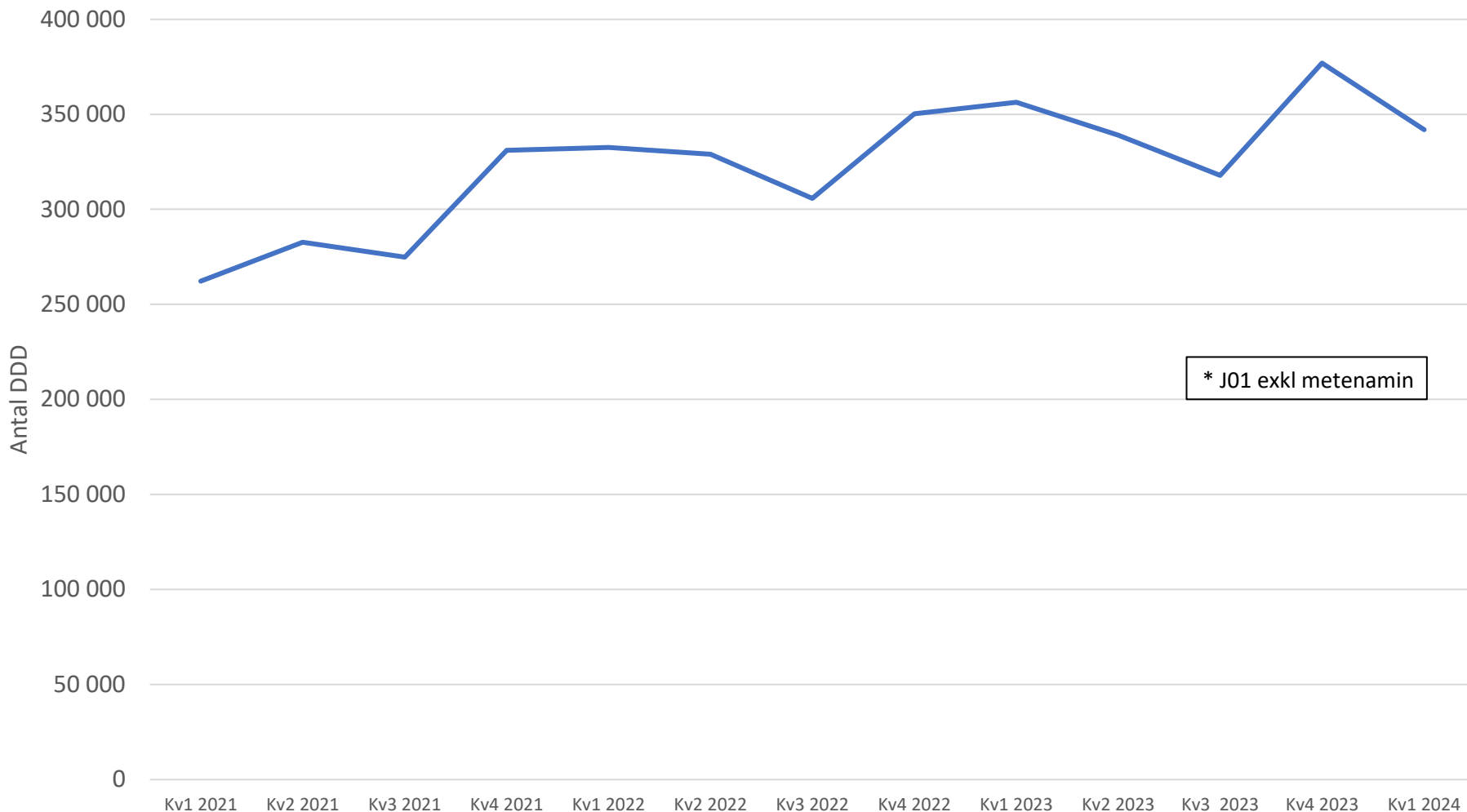
Antibiotika på sjukhus

Rekvifitionsförsäljning

DDD för antibiotika* på rekvisition i Region Stockholm per kvartal

2021 - 2024-kv 1

Källa: Region Stockholm

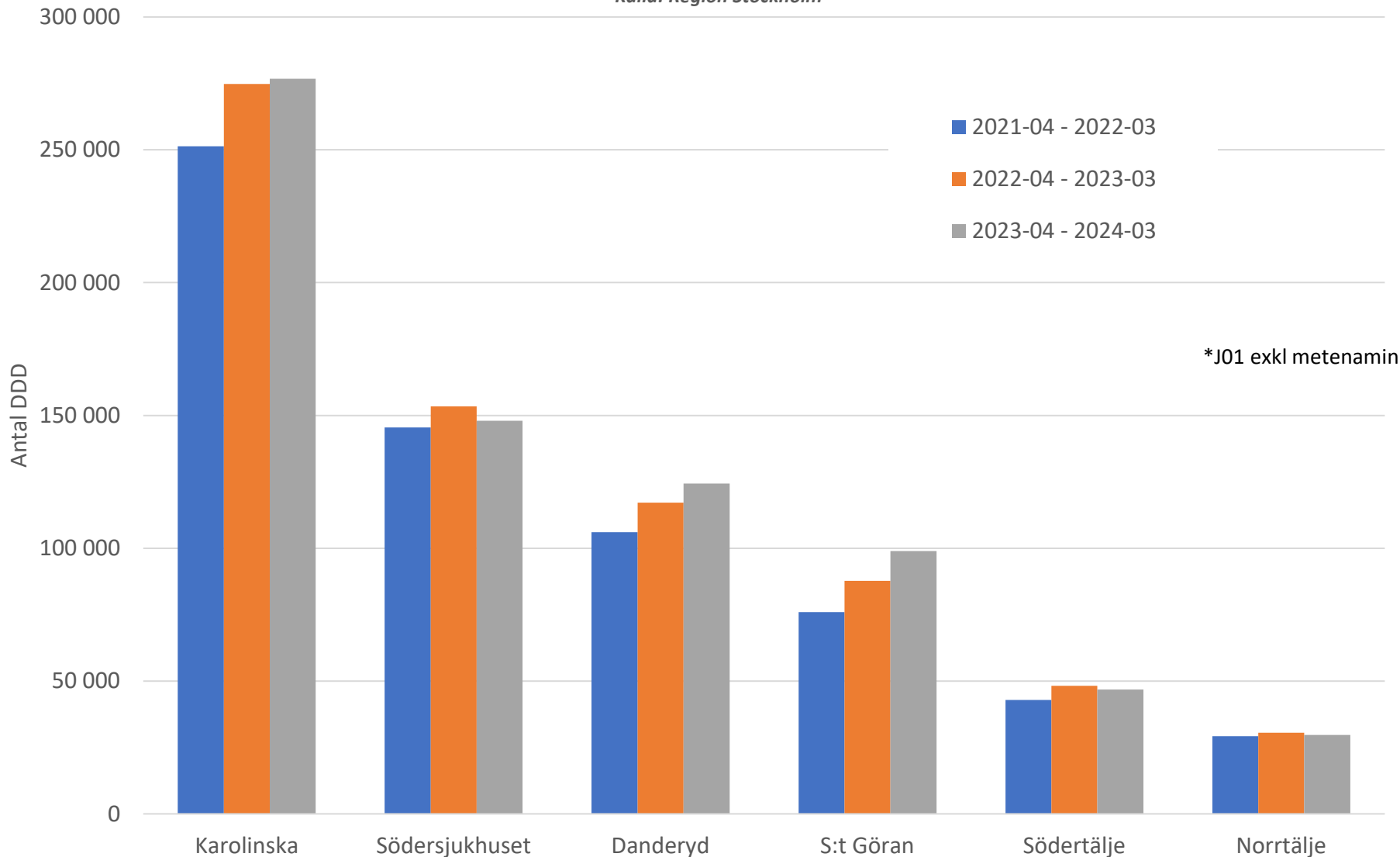

* J01 exkl metenamin

Antalet DDD av antibiotika försålt på rekvisition över tid visar att det efter pandemin ses en ökande trend, även om kvartal 1 2024 visade en liten nedgång. Totalt ökade antalet DDD av antibiotika på rekvisition med 2,5 % i Region Stockholm under senaste 12-månadersperioden jämfört med föregående period.

DDD för antibiotika* på rekvisition per akutsjukhus 2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

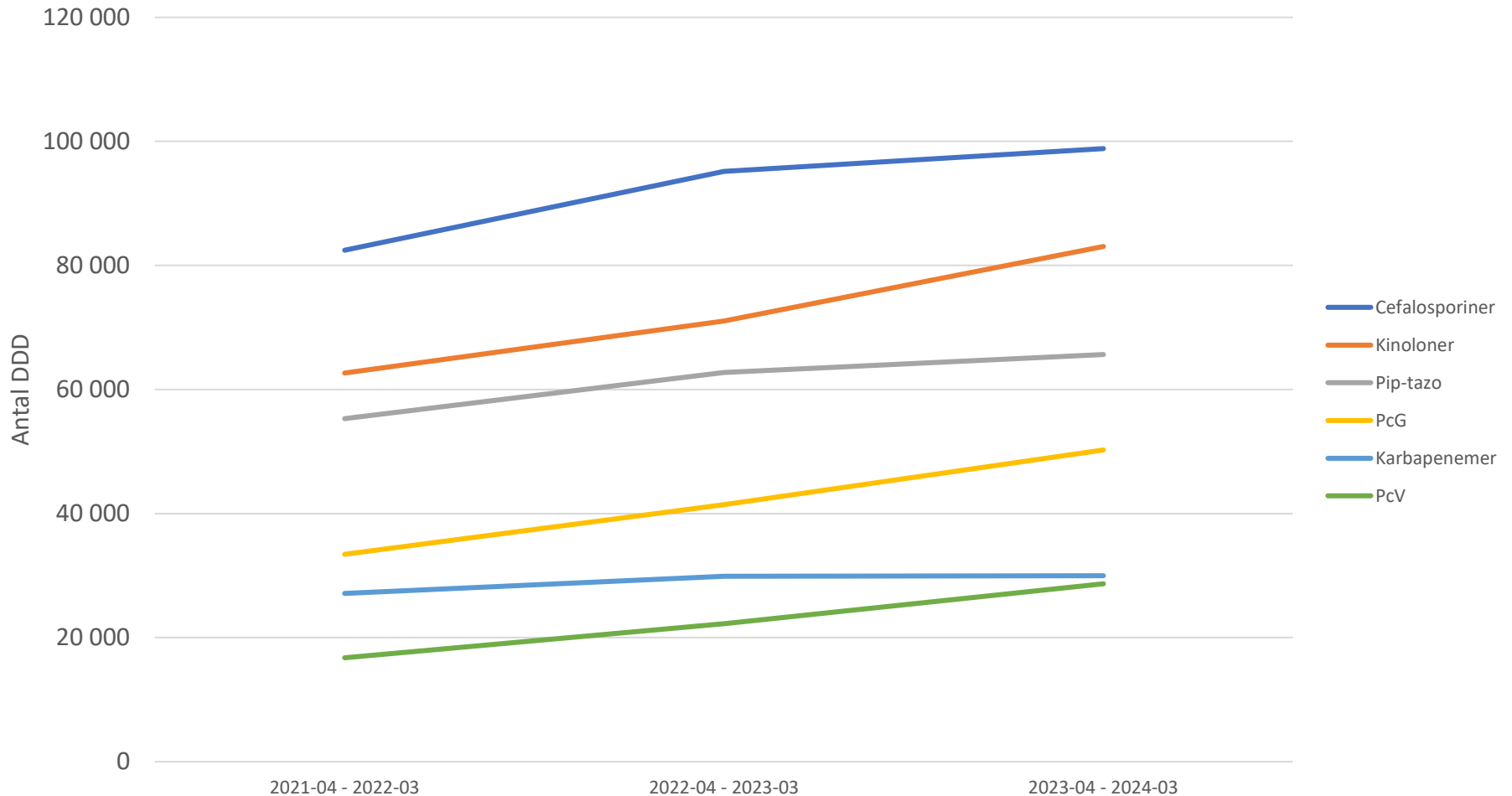
*J01 exkl metenamin

Nivån på inköp av antibiotika på rekvisition visar blandad utveckling för akutsjukhusen de senaste 12 månaderna. Totalt ökade antalet DDD av antibiotika för akutsjukhusen med 1,8 % senaste 12-månadersperioden jämfört med föregående period.

Sjukhusens omställning och lageruppbyggnad i samband med pandemin påverkade inköpen av antibiotika.

Akutsjukhus inom Region Stockholm: DDD för vissa antibiotika på rekvisition per 12-månadersperiod 2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

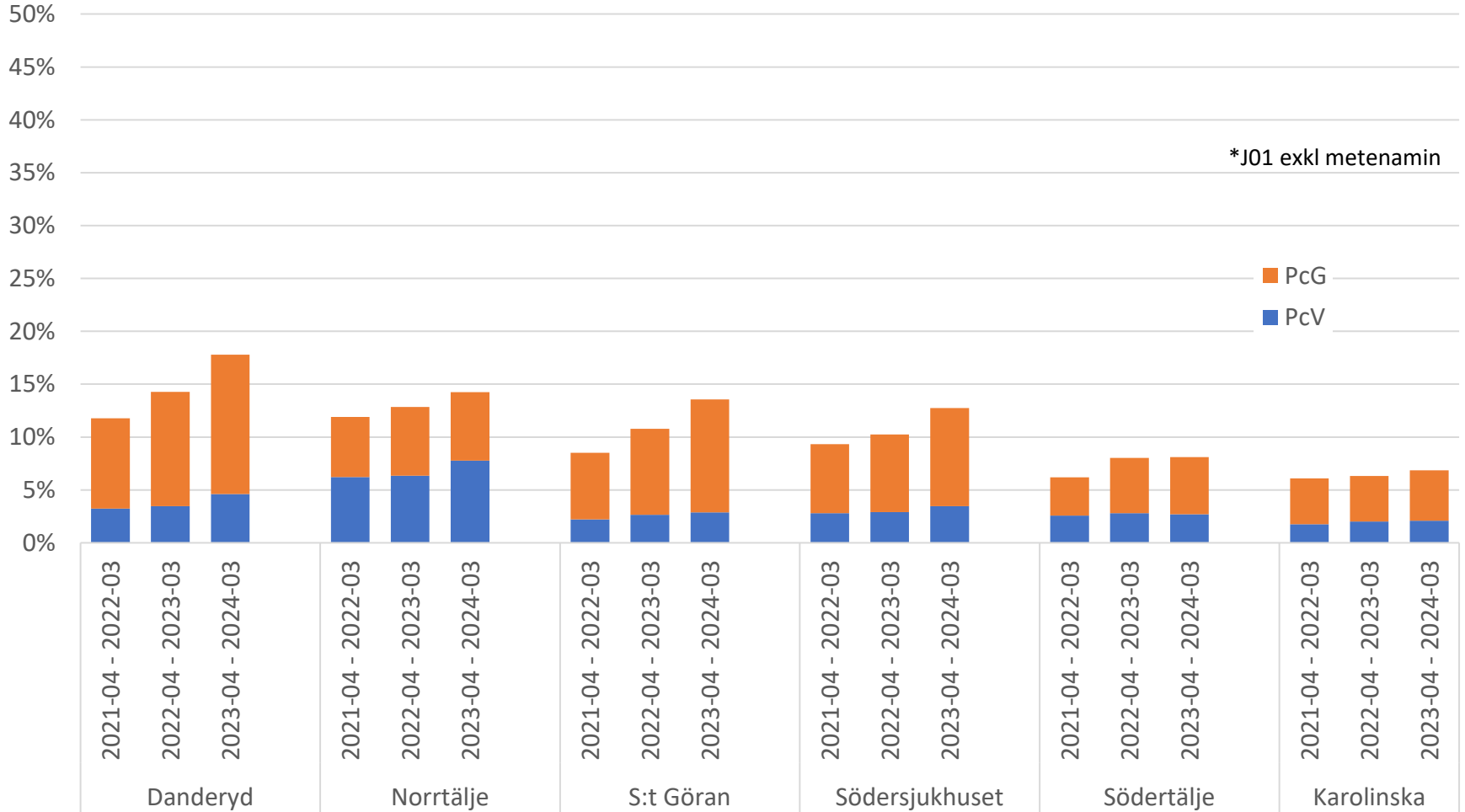

Rekvisitionsförsäljningen av de antibiotikagrupper Strama följer ökade alla under den senaste 12-månadersperioden, även om ökningen av karbapenemer var mycket liten. Totalt sett ökade antibiotikaförsäljningen på rekvisition till akutsjukhusen med 1,7 % senaste 12-månadersperioden. För särskilt piperacillin-tazobaktam (Pip-tazo) ses en långsiktigt ökande trend. Ur ett Strama-perspektiv är en återhållsam användning av bredspektrumantibiotika viktig. Smalspektrumantibiotika som PcV och PcG bör väljas i de fall det är möjligt.

Andel PcV + PcG av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

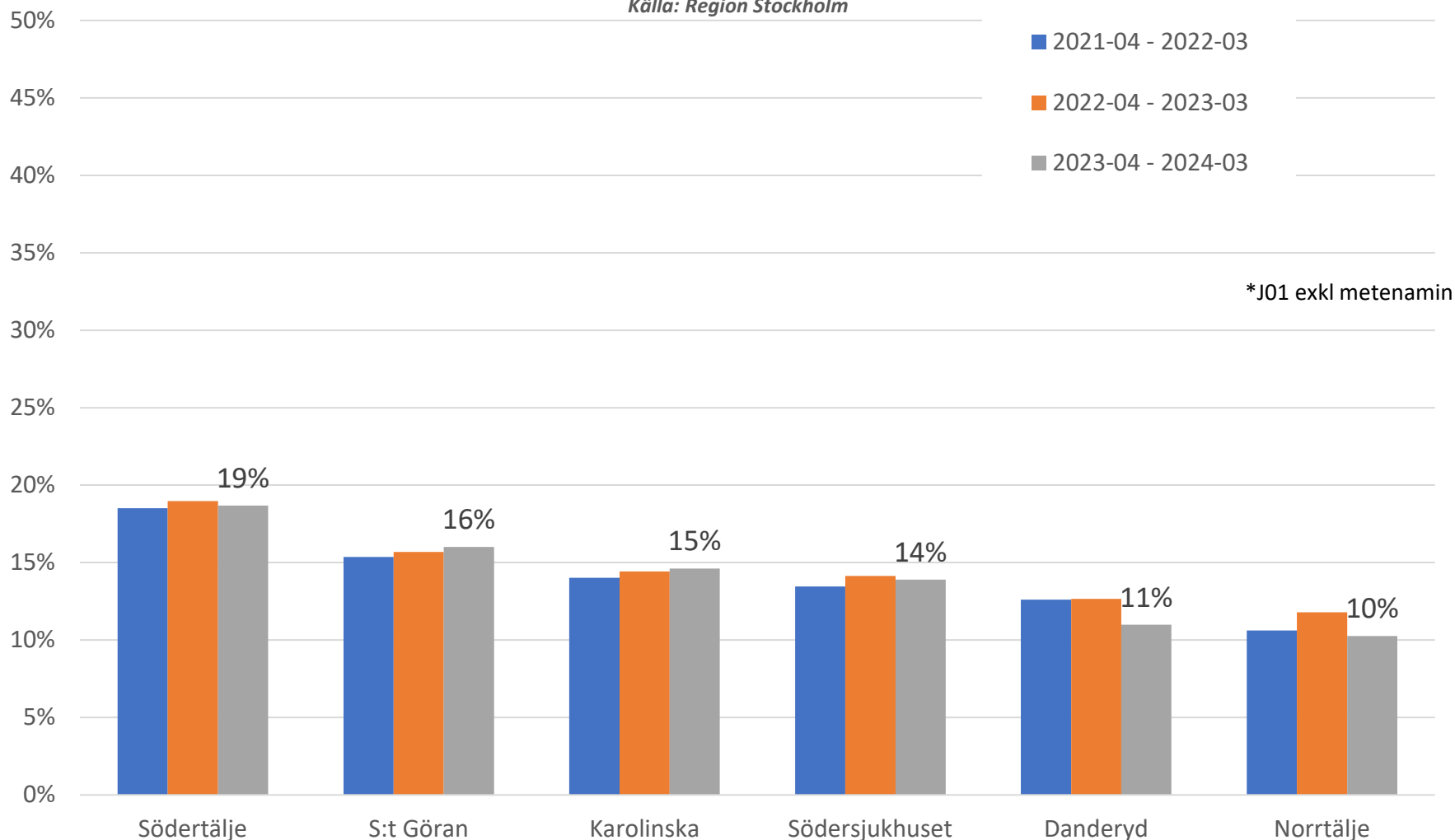

Andelen penicilliner med smalt spektrum ökade vid nästan alla sjukhusen de senaste 12 månaderna. Sjukhusens omställning i samband med pandemin spelade troligen roll för den tidigare minskningen av PcV och PcG. Olika patientunderlag påverkar också möjligheten att använda PcV och PcG. När det gäller användningen av smalspektrumantibiotika ligger Region Stockholm lägre än riksgenomsnittet för slutenvård och en ökad användning av smalspektrumpenicillin, när så är möjligt, rekommenderas.

Andel cefalosporiner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

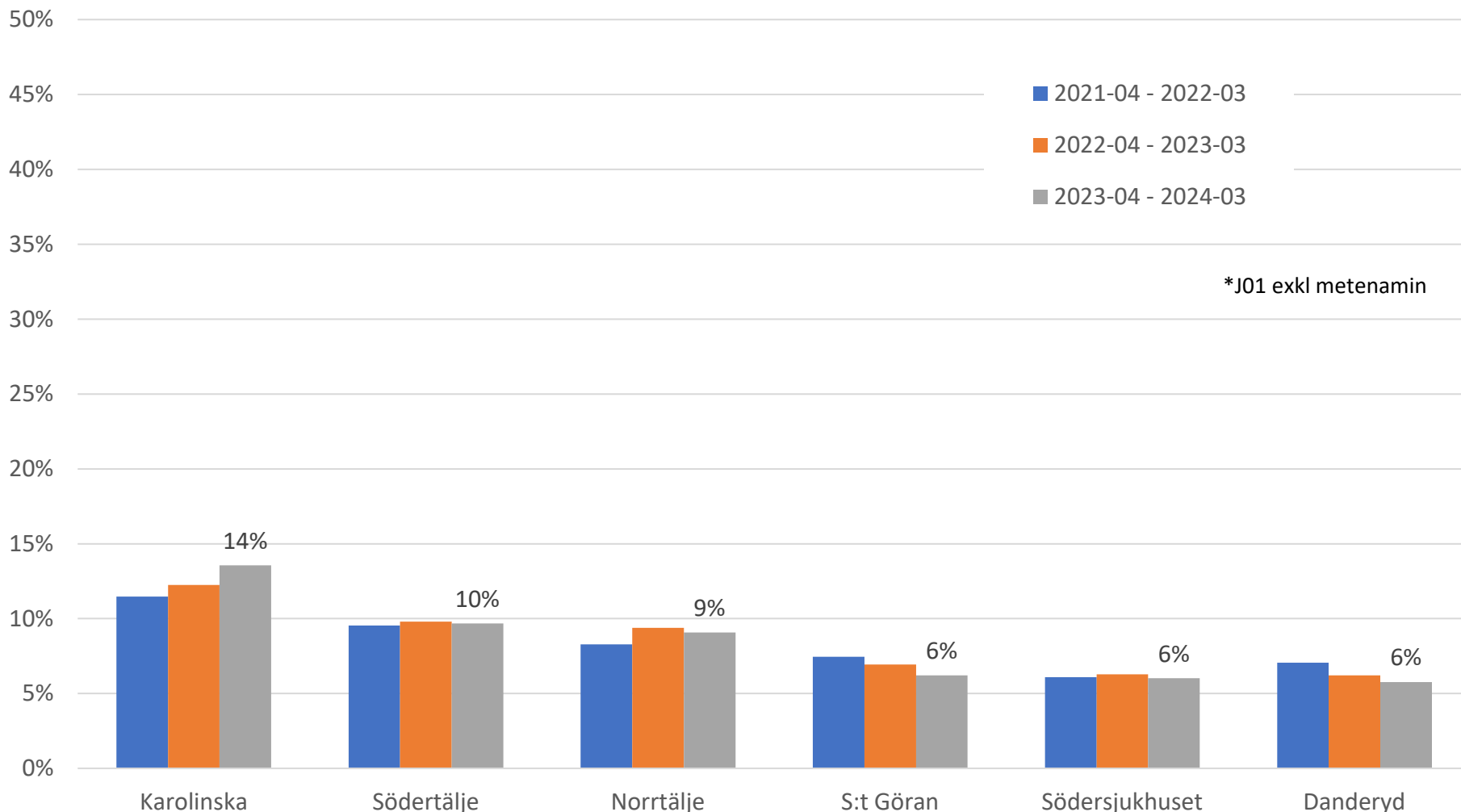

Andelen cefalosporiner visade blandad utveckling för sjukhusen de senaste 12 månaderna. När det gäller användning av cefalosporiner ligger Region Stockholm något över riksgenomsnittet för slutenvård. Det är angeläget att minska användningen av dessa antibiotika som har benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL.

Andel kinoloner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

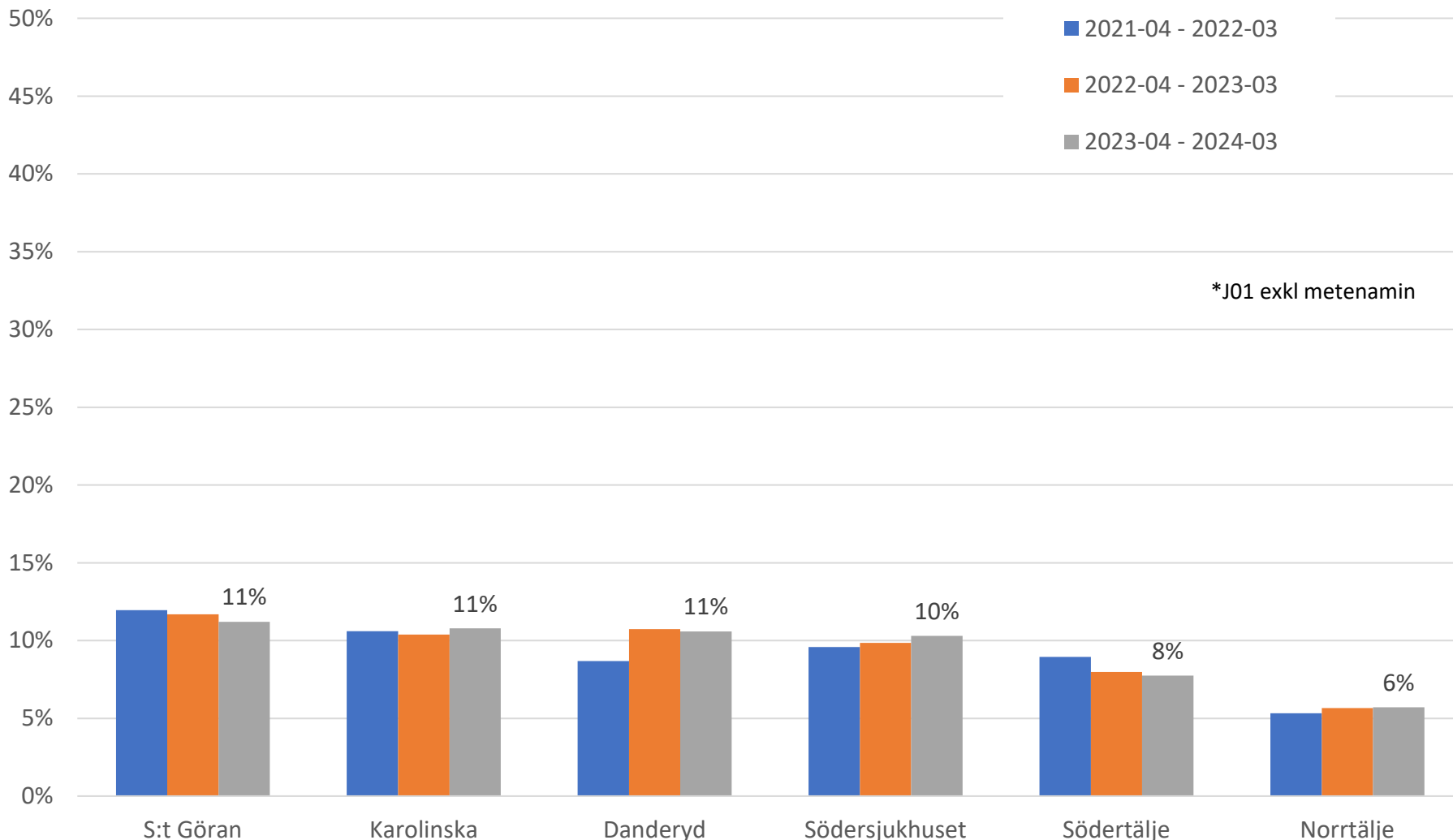

Andelen kinoloner minskade på något på alla sjukhus utom Karolinska de senaste 12 månaderna. När det gäller användning av kinoloner ligger Region Stockholm något över riksgenomsnittet för slutenvård. Det är angeläget att minska användningen av dessa antibiotika som har benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL.

Andel piperacillin-tazobaktam av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

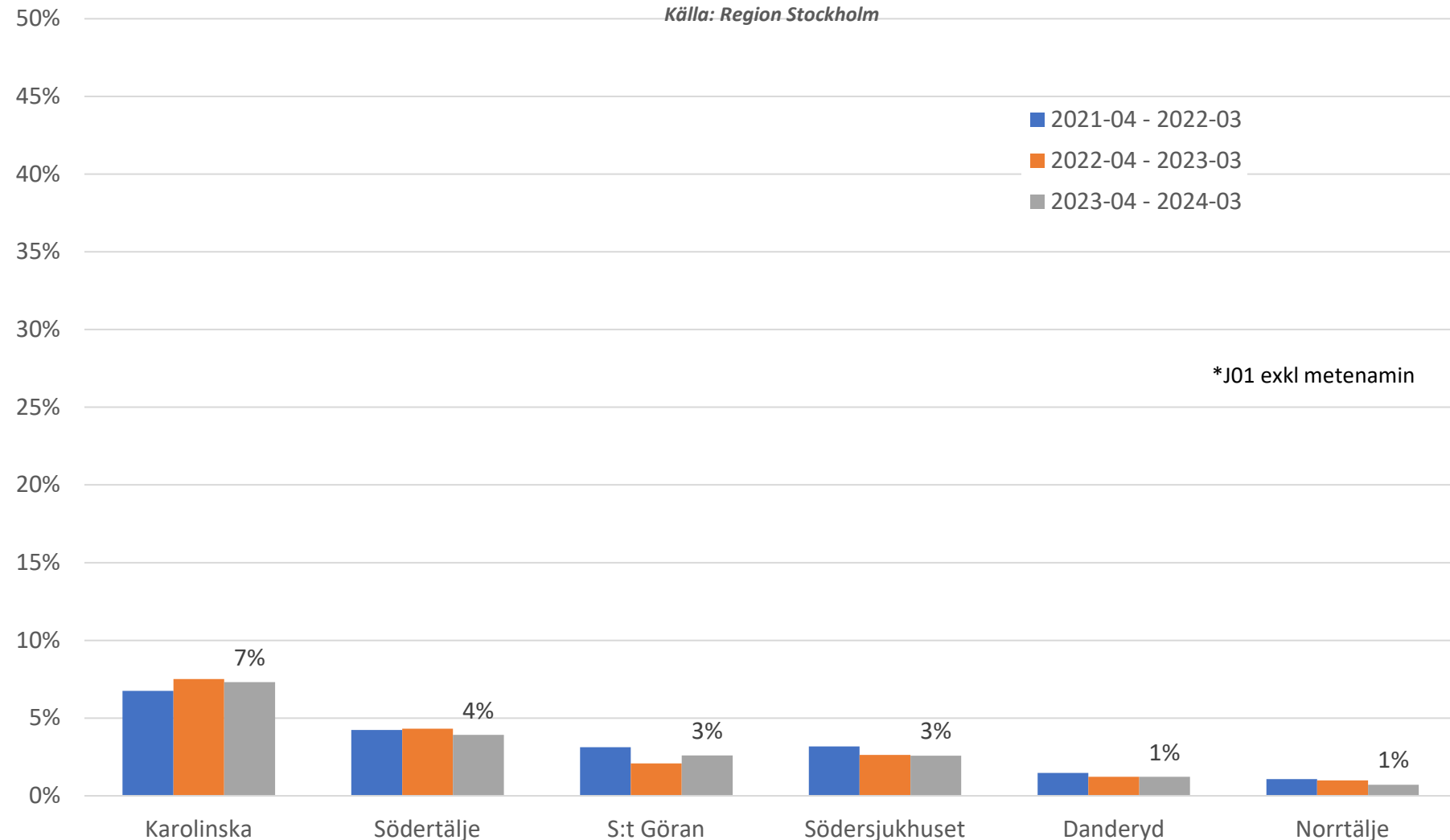

Andelen piperacillin-tazobaktam visade blandad utveckling på sjukhusen de senaste 12 månaderna. Om vi får en ökad resistens mot piperacillin-tazobaktam, med relativt brett spektrum, finns i många fall få behandlingsalternativ kvar. Region Stockholm använder piperacillin-tazobaktam ungefär i nivå med landet som helhet.

Andel karbapenemer av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021-04 - 2024-03

Källa: Region Stockholm

Andelen karbapenemer, våra allra bredaste antibiotika, visade blandad utveckling på sjukhusen de senaste 12 månaderna jämfört med föregående period. Karolinska har högst användning av dessa bredspektrumantibiotika. Region Stockholm använder karbapenemer i nivå med landet som helhet. Om vi får en ökad resistens mot karbapenemer finns mycket få behandlingsalternativ kvar.